

Fővárosi Ítéltábla

6.Pf.20.503/2021/5-II.

A Fővárosi Ítéltábla a Czingula Ügyvédi Iroda (ügyvéd címe; ügyintéző: dr. Czingula Katalin ügyvéd) által képviselt I.r. felperes (felperes címe) I. rendű és II.r. felperes (felperes címe) II. rendű felpereseknek, a Dr. Varsányi Gabriella Ügyvédi Iroda (ügyvéd címe; ügyintéző: dr. Varsányi Gabriella ügyvéd) által képviselt alperes (alperes címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2020. október 6. napján meghozott 68.P.21.723/2019/11-I. számú ítélete ellen az I-II. rendű felperesek részéről 12. és 13. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a felperesek által az alperesnek egyetemlegesen fizetendő perköltséget 1.200.000 (egymillió-kétszázezer) forint + áfa összegre leszállítja; egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 250.000 (kétszázötvenezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 2.500.000 (kétmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperesek mint adósok 2011. március 28-án euró alapú kölcsönszerződést kötöttek az írásba foglalt okiratban hitelezőként feltüntetett alperessel. A kölcsön célja a felperesek bank3-tól felvett kölcsönének visszafizetése volt. A kölcsön biztosítása céljából a felek jelzálogjogot alapítottak a felperesek egyenlő arányú tulajdonában lévő, ingatlan címe szám alatt található ingatlanon. Az alperes 2013. szeptember 3-án felmondta a kölcsönszerződést.

[2] A felperesek az alperesi alapítóval szemben előterjesztett kereseti kérelmükben arra hivatkoztak, hogy a létrejött kölcsönszerződés a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 658. § d) és e) pontjai, valamint az 1997. évi CLV. törvény 2. § a) pontja értelmében fogyasztói szerződésnek minősül. Okfejtésük szerint a szerződés fogyasztói jellegét a bank is elismerte azzal, hogy a szerződés alapján elkészítette a 2014. évi XL. törvényben (DH2 tv.) előírt elszámolást, és a lakossági üzletszabályzatát alkalmazta általános szerződési feltételként. Az volt az álláspontjuk, hogy a kölcsönszerződés a 2009. évi CLXII. törvény (Fhtv.) 16. § (5) bekezdése alapján semmis, mert nem tartalmazza az Fhtv. 16. § (1) bekezdés 7., 8., 13., 14., 23. és 24. pontjaiban előírt kötelező tartalmi elemeket. Kifejtették, hogy a kölcsönszerződés kamatra vonatkozó rendelkezései tisztességtelenek, ezért az Európai Unió Bíróságának (EUB) hasonló ügyben hozott ítéletei szerint kamatmentesen kötelesek visszafizetni a kölcsönt.

A felperesek az érvénytelenség jogkövetkezményeként azt kérték, hogy a bíróság nyilvánítsa hatályossá a kölcsönszerződést, és állapítsa meg, hogy a fennálló kölcsöntartozásuk 54.057.958 forint.

[3] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperesek perköltségben marasztalására irányult. Álláspontja szerint a felperesek nem minősülnek fogyasztóknak, a kölcsönszerződés pedig fogyasztói szerződésnek, ezért a jogviszonyra nem alkalmazhatók a fogyasztói szerződésekre vonatkozó szabályok. Állította, hogy a felperesek gazdasági tevékenység folytatása, a jelzálogjoggal biztosított ingatlanban működő panzió üzemeltetése céljából kötötték meg a kölcsönszerződést; a panzió működéséből származó bevételből fizették a kölcsön törlesztő részleteit. Vitatta, hogy a DH2 tv. által előírt elszámolás megküldésével és a lakossági üzletszabályzat alkalmazásával elismerte volna a felperesek és a kölcsönszerződés fogyasztói jellegét. Érvelése szerint a kölcsönszerződés tartalmazza a felperesek által hiányolt tartalmi elemeket, ezért nem áll fenn a keresetben megjelölt érvénytelenségi ok.

[4] Az elsőfokú bíróság a 68.P.21.804/2017/23-II. számú ítéletével a keresetet az alperessel szemben elutasította, és a felpereseket elsőfokú perköltség, valamint a kereseti illeték megfizetésére kötelezte. A határozat indokolásában kifejtetett álláspontja szerint a felperesek nem minősülnek fogyasztónak, a kölcsönszerződés nem fogyasztói szerződés, ezért arra nem alkalmazhatók a fogyasztói szerződésekre vonatkozó szabályok.

[5] A Fővárosi Ítéltábla a 6.Pf.20.387/2019/8-II. számú végzésével hatályon kívül helyezte az elsőfokú bíróság ítéletét, a per újabb tárgyalását és újabb határozat hozatalát elrendelve. Végzésének indokolásában rögzítette, hogy a felperesek az alperesi alapító ellen terjesztették elő a keresetüket, mely az alperestől elkülönült jogalanyisággal rendelkezik. Előírta az elsőfokú bíróságnak, hogy valamennyi bírósági iraton javítsa ki az alperes személyét, foglaljon állást arról, hogy az 1952. évi III. törvény (rPp.) 146/A. § (1)-(5) bekezdései alapján helye van-e a felperesek 22. sorszámú beadványában előterjesztett keresetváltoztatásának, ettől függően végzéssel utasítsa el a keresetváltoztatást, vagy érdemben tárgyalja. Vizsgálja meg azt is, hogy a felperesek milyen célból kötöttek

kölcsönszerződést az bank1-el, ezt a kölcsönt mire fordították, és milyen kapcsolat van az bank1-től, valamint a bank2-től felvett kölcsönök között.

[6] A megismételt eljárásban a felperesek perbe vonták az alperest és felhívásra úgy nyilatkoztak, hogy az alperesi alapító perből elbocsátását nem kérik. Az elsőfokú bíróság 68.P.21.723/2019/5. számú jogerős végzésével elbocsátotta a perből az alperesi alapítót.

[7] A felperesek a keresetükben annak megállapítását kérték, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre, a szerződés megkötésének időpontjában ugyanis a külföldi vállalkozások magyarországi fióktelepei nem rendelkeztek jogképességgel. Hivatkoztak arra is, hogy az 1/2012. (VI. 28.) PK vélemény értelmében a bíróságnak hivatalból kell észlelnie a szerződés létre nem jöttét. Fenntartották a kölcsönszerződés érvénytelenségével kapcsolatos álláspontjukat, az érvénytelenség jogkövetkezményeként elsődlegesen az eredeti állapot helyreállítását, másodlagosan a szerződés hatályossá nyilvánítását kérték annak megállapításával, hogy 54.057.958 forint a tartozásuk összege.

[8] Az alperes ellenkérelme a módosított kereset elutasítására és a felperesek perköltségben marasztalására irányult. Álláspontja szerint a felperesek nem hivatkozhatnak eredményesen a kölcsönszerződés létre nem jöttére azután, hogy megkezdték a törlesztési kötelezettségük teljesítését. Kifejtette, hogy a szerződés megkötésének időpontjában jogképes volt, alapítója nevében és képviselőjében járt el, megtett jognyilatkozatai az alapítója jognyilatkozatainak minősülnek, annak folytán a felperesek és az alperesi alapító között jött létre a kölcsönszerződés. Változatlanul azzal érvelt, hogy a felperesek nem minősülnek fogyasztóknak, a kölcsönszerződés pedig nem fogyasztói szerződés, mert a felperesek a kölcsönből a gazdasági tevékenységük elősegítése céljából korábban felvett kölcsönt váltották ki. Okfejtése szerint a kölcsönszerződés tartalmazza a felperesek által hiányolt tartalmi elemeket.

[9] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 1.905.000 forint perköltséget, továbbá a Magyar Államnak külön felhívásra 1.500.000 forint eljárási illetéket.

[10] Ítéletének indokolásában rámutatott, hogy az alperes a perbevonásakor a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepeiről és kereskedelmi képviselőiteiről szóló 1997. évi CXXXII. törvény (Fkt.) 3. § (1a) bekezdésében foglaltakra figyelemmel rendelkezett perbeli jogképességgel. Kifejtette, hogy a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 3/A. § (1) bekezdése alapján külföldi vállalkozás pénzügyi szolgáltatási vagy kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységet Magyarországon kizárólag fióktelepe útján végezhet. Az Fkt. 3. § (1) bekezdése és 24. § (3) bekezdése alapján azt a jogi következtetést vonta le, hogy az alperes mint külföldi pénzügyi vállalkozás magyarországi fióktelepe az alapítójának, az alperesi

alapítónak a törvényes képviselőjeként járt el a kölcsönszerződés megkötése során. Az alperes nyilatkozata folytán az alperesi alapító vált jogosulttá és kötelezetté az adósokkal szemben, ezért a felperesek az alperesi alapítóval szemben érvényesíthetik a szerződésből eredő igényeiket. Mivel a peres felek között nincs olyan jogviszony, amely alapul szolgálhatna az alperessel szemben a kölcsönszerződéssel kapcsolatos igények érvényesítésére, az alperes passzív perbeli legitimációja hiányára vont le következtetést, és a keresetet ezen okból elutasította.

[11] Az ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést.

[12] Fellebbezésükben elsődlegesen azt kérték, hogy a másodfokú bíróság helyezze hatályon kívül az elsőfokú ítéletet, és utasítsa az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára. Másodlagos fellebbezési kérelmük az elsőfokú ítélet megváltoztatására és keresetük teljesítésére irányult. Harmadlagosan az elsőfokú ítélet indokolását kérték megváltoztatni annyiban, hogy a másodfokú bíróság mellőzze az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a kölcsönszerződés létrejött, és annak alanya az alperesi alapító. Fellebbezésükben támadták az alperesnek megítélt elsőfokú ügyvédi munkadíj összegét is, kérték annak mérséklését.

[13] Hangsúlyozták, hogy eredetileg az alperesi alapítót jelölték meg alperesként, az új alperes perbevonása után pedig kifejezetten úgy nyilatkoztak, hogy nem kérik az alperesi alapító perből való elbocsátását. Az elsőfokú bíróság ennek ellenére az elbocsátásáról rendelkezett, ez az eljárási szabálysértés pedig indokolttá teszi az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.

[14] Érvelésük szerint amennyiben az elsőfokú bíróságnak az volt az álláspontja, hogy nem megfelelő alperest perelnek, akkor a rPp. 157. § a) pontja és a rPp. 130. § (1) bekezdésének g) pontja alapján meg kellett volna szüntetnie a pert. Az elsőfokú bíróság azonban ítéletet hozott, így teljesítenie kellett volna a keresetet, megállapítva azt, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre.

[15] Hivatkoztak arra, hogy sem az alperes, sem az alperes alapítója és közöttük nem jött létre kölcsönszerződés. Az alperesnek a szerződés megkötésekor nem volt jogképessége, ezért a neve alatt sem saját maga, sem az alapítója javára nem szerezhettek jogokat és nem vállalhatott kötelezettségeket. Az alperes kizárólag az alapítója képviselőjeként járhatott volna el, a kölcsönszerződést tartalmazó okiratból viszont nem tűnik ki a képviselői minősége, abban még utalás sincs arra, hogy képviselőként járna el.

[16] Az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával kapcsolatban, hogy az alperes eljárása folytán az alperesi alapító vált jogosulttá és kötelezetté, észrevételezték, hogy a kölcsönt biztosító zálogjog jogosultjaként az alperest jegyezték be az ingatlan-

nyilvántartásba, és végrehajtást kérőként is maga lépett fel a kölcsöntartozás behajtása érdekében.

[17] Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság által az alperesnek megítélt ügyvédi munkadíj eltúlzott a jogi képviselője perben kifejtett tevékenységéhez képest.

[18] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében helyes indokai alapján az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperesek másodfokú perköltségben marasztalását indítványozta.

[19] A felperesek fellebbezése kisebb részben, az elsőfokú perköltség összege tekintetében alapos, érdemben alaptalan.

[20] A felperesek a fellebbezésükben lényeges eljárási szabálysértésként hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróság elbocsátotta a perből az eredetileg alperesként megjelölt alperesi alapító céget annak ellenére, hogy kifejezetten nem kérték a perből való elbocsátását.

[21] A rPp. 254. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletével együtt nem bírálhatja felül azokat a végzéseket, amelyek külön fellebbezéssel támadhatók meg. A rPp. 65. §-a értelmében a perből való elbocsátás tárgyában hozott határozat ellen külön fellebbezésnek van helye. Az alperesi alapító céget a perből elbocsátó, külön fellebbezéssel támadható végzés ellen a felek nem terjesztettek elő fellebbezést, így az a rPp. 228. § (3) bekezdése szerint jogerőre emelkedett. Ebből következően az, hogy a felperesek által utóbb vitatott végzés megfelel-e a jogszabályoknak, a perben hozott ítélet elleni fellebbezésükkel nem tehető vizsgálat tárgyává, a döntés a másodfokú eljárásban nem bírálható felül.

[22] A felperesek további lényeges eljárási szabálysértésként hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróságnak a rPp. 130. § (1) bekezdés g) pontja és 157. § a) pontja alapján meg kellett volna szüntetnie a pert, amennyiben az volt az álláspontja, hogy nem a megfelelő alperest perelik.

[23] Rámutat a Fővárosi Ítéltábla arra, annak az eldöntése, hogy a felperes a perben kivel szemben kíván igényt érvényesíteni, a saját döntése. A per eldöntésének érdemi kérdése az, hogy az általa megjelölt alperes-e a perben érvényesíteni kívánt jog vagy kötelezettség anyagi jogi kötelezettje, vele szemben érvényesíthető-e a jog vagy követelés az anyagi jog szabályai szerint. Ha a felperes a pert nem a perben érvényesíteni kívánt jog vagy kötelezettség anyagi jogi kötelezettje ellen indította meg – akivel szemben a jog vagy a

követelés az anyagi jog szabályai szerint érvényesíthető –, a bíróságnak érdemi határozattal, ítélettel kell a keresetet elutasítania az alperes passzív perbeli legitimációjának a hiánya miatt.

A per megszüntetésének a rPp. 157. § a) pontja alapján a rPp. 130. § (1) bekezdésének g) pontjára utalással akkor van helye, ha a per csak jogszabályban meghatározott személy ellen indítható, és a pert nem ez ellen indították meg. Szerződés létre nem jött, érvénytelensége tárgyában folyó jogvitában valamennyi szerződő félnek kötelezően perben kell állnia, ez az elsőfokú eljárásban az alperesi alapító perből elbocsátásáig fennállt, az elbocsátásról rendelkező jogerős végzéssel kialakult perjogi felállásra tekintettel pedig az alperessel szembeni igény érvényesítéséről ítélettel kellett dönten.

[24] A fenti eljárásjogi hivatkozásokon túl a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság eljárásában nem észlelt olyan, az érdemi határozatra kiható lényeges eljárási szabálysértést, amely szükségessé tette volna az elsőfokú tárgyalás megismétlését, és ennek érdekében a rPp. 252. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.

[25] A perbeli jogvita érdemben elbírálnak volt a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését a rPp. 252. § (3) bekezdése alapján, a bizonyítás kiegészítése céljából sem találta indokoltnak.

[26] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a tényállásból levont jogi következtetéseivel, érdemi döntésével és annak az ítéletben kifejtett indokaival a Fővárosi Ítéltábla egyetértett.

[27] A perbeli kölcsönszerződés 2011. március 28-i megkötésének az időpontjában a külföldi vállalkozások magyarországi fióktelepei nem voltak jogképesek, a fióktelepeket az Fkt. 2012. október 28. napi hatállyal beiktatott 3. § (1a) bekezdése ruházta fel jogképességgel. Erre figyelemmel az alperes – jogképessége hiányában – a szerződéskötés időpontjában a saját nevében nem szerzethetett jogokat és nem vállalhatott kötelezettségeket, nem lehetett szerződés alanya.

[28] Az Fkt. kölcsönszerződés megkötésének időpontjában hatályos 24. § (3) bekezdése úgy rendelkezett, hogy a valamely EGT-államban székhellyel rendelkező külföldi vállalkozás által létesített pénzügyi fióktelep az alapítója nevében, képviselőjében jár el, továbbá a 10. § (1)-(2) bekezdésében foglaltakat nem kell rá alkalmazni.

[29] Ez a törvényi rendelkezés különleges jogállást biztosított az EGT-államban székhellyel rendelkező külföldi vállalkozások pénzügyi fióktelepeinek, ennek alapján folytathattak képviselői tevékenységet, az alapítójuk nevében járhattak el, az utóbbiak pedig saját cégnevük alatt korlátozás nélkül rendelkezhettek a fióktelep által javukra szerzett jogokról és kötelezettségekről.

[30] Az alperesi alapító EGT-államban bejegyzett székhelyű vállalkozás, ezért az Fkt. 24. § (3) bekezdésének helyes alkalmazásával vonta le az elsőfokú bíróság azt a következtetést, hogy az alperes az alapítója, az alperesi alapító képviselőjeként járt el a kölcsönszerződés megkötésekor, és a rPtk. 219. § (2) bekezdése alapján a cselekményei által az alperesi alapító vált jogosulttá, illetőleg kötelezetté. A felperesek és az alperes kölcsönös és egybehangzó akaratnyilvánításával a felperesek mint adósok és az alperesi alapító között jött létre a kölcsönszerződés a rPtk. 205. § (1) bekezdésében meghatározott módon. Tekintettel arra, hogy az alperes szerződéses nyilatkozata következtében hitelezőként az alperesi alapító vált a kölcsönszerződés alanyává, ezért a felperesek vele szemben érvényesíthetnek a szerződés létre nem jöttéből vagy érvénytelenségéből eredő igényt, nem a hitelező képviselőjeként eljár alperessel szemben. Mivel a felperesek által a perben érvényesíteni kívánt igényeknek nem az alperes a kötelezettje, az elsőfokú bíróság megalapozottan utasította el a keresetet a passzív perbeli legitimációja hiánya miatt.

[31] A Fővárosi Ítéltábla a felperesek fellebbezését annyiban találta alaposnak, hogy az elsőfokú bíróság által az alperesnek perköltségként megítélt ügyvédi munkadíj eltúlzott az alperesi jogi képviselő elsőfokú eljárásban kifejtett tevékenységéhez képest, ezért azt 700.000 forint + áfa összegre mérsékelte a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján. Ennek figyelembevételével az alperest 700.000 forint + áfa elsőfokú, valamint a 6.Pf.20.387/2019/8-II. számú végzésben megállapított bruttó 635.000 forint, azaz 500.000 forint + áfa másodfokú, mindösszesen 1.200.000 forint + áfa összegű perköltség illeti meg.

[32] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, a felperesek által az alperesnek egyetemlegesen fizetendő perköltséget 1.200.000 forint + áfa összegre szállította le, az ítélet érdemi, per fő tárgyára vonatkozó rendelkezését helybenhagyta.

[33] A Fővárosi Ítéltábla a másodfokú eljárásban érdemben elvesztés felpereseket a rPp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte jogorvoslati perköltség megfizetésére, az ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontjai, valamint (6) bekezdése alapján mérsékelt összegben állapította meg, figyelemmel az alperesi jogi képviselő másodfokú eljárásban kifejtett tevékenységére.

A felperesek illeték viselésére kiterjedő költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján határozott.

Budapest, 2021. szeptember 23.

Levek Istvánné dr. s.k.

a tanács elnöke

dr. Lente Sándor s.k.
előadó bíró

dr. Csóka István s.k.
bíró